

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

30 נובמבר 2014

ת"ע 15853-03-12 נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב

בפני כב' השופט נפתלי שילה, סגן הנשיאה

יצחק גולדשטיין, עו"ד מנהל העיזבון

המבקש

נגד

1. [redacted]
2. ע"י עו"ד יאיר עשהאל

המשיבות

3. ע"י עו"ד אלכסנדר

החלטה

מה שכר הטרחה המגיע למבקש אשר ניהל עיזבון שערכו בין תשעים למאה מיליון ₪?

א. רקע עובדתי וטענות הצדדים

1. ביום 11.2.12 נפטר המנוח [redacted] (להלן: "המנוח") ובמסגרת צוואתו שקיימה ביום 3.6.12 (להלן: "הצוואה") הוא ציווה את רוב עזבונו לשלוש בנותיו, שהן המשיבות בהליך זה והורה כי המבקש ימונה למנהל עיזבונו.
2. העיזבון כולל רכוש רב לרבות כמה נכסי נדל"ן בישראל ואולם רוב העיזבון מורכב מכספים וניירות ערך שמופקדים בחו"ל וכן מזכויות בנכסים בחו"ל. בצוואה, המנוח העניק מנות בין היתר לאלמנתו, לנכדיו (באמצעות המשיבות), לאחותו, לאחיו ולשני מוסדות.
3. המבקש טוען כי העיזבון שווה מעל תשעים ושבעה מיליון ₪ ואילו המשיבות טוענות כי ערכו כתשעים מיליון ₪.
4. המבקש הגיש דו"ח מפורט ביותר המשתרע על פני 435 סעיפים ומאות נספחים, ובו תיאר את פעולותיו הרבות בניהול העיזבון.

עמוד 1 מתוך 8

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

30 נובמבר 2014

ת"ע 15853-03-12 ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב

בפני כב' השופט נפתלי שילה, סגן הנשיאה

5. המבקש טוען כי נדרש ממנו מאמץ מיוחד בניהול העיזבון והוא עותר לשכר טרחה בשיעור של 4% משווי העיזבון בתוספת מע"מ.
6. לדברי המבקש, מדובר בעיזבון מורכב ביותר. לטענתו, היתה מוטלת עליו אחריות כבדה עקב היקף העיזבון והוא נדרש ל – 3,000 שעות עבודה שכללו: "כמאה פגישות, אלפי מיילים, אלפי שיחות טלפוניות, מאות מכתבים ועשרות בקשות, תגובות ותשובות שהוגשו לבית המשפט, ביקורים במשרדי ממשלה ובנכסי העיזבון, טיפול בנכסים ובמכירתם, מגעים עם הנחנים השונים, ביצוע תשלומים, חלוקת העיזבון ועוד" (סעיף 22 לבקשה). לדבריו, עקב סכסוך משפחתי שפרץ בין המשיבות, הוא נדרש לפעילות ענפה ואינטנסיבית והוא עסק מידי יום ביומו, משך למעלה משנתיים, יחד עם בנו העובד במשרדו, בניהול העיזבון.
7. המבקש אף טוען כי המשיבות הטילו עליו רפש, איימו עליו, חירפו וגידפו אותו והוא היה צריך לגשר ולפשר ביניהן. לטענתו, למרות שחלק נכבד מכספי העיזבון היה בחו"ל, הוא עסק בביקורת וניהול של כספים אלו וכן היה בקשר עם עורכי דין בחו"ל שטיפלו בנכסי המנוח בחו"ל ואף הגיש בקשות לבית המשפט בנושא השקעות הכספים בחו"ל.
8. המשיבות טוענות מאידך, כי המבקש היה פאסיבי בניהול העיזבון ולמעשה ריכוז את הטיפול בו ולא ניהל אותו, שעה שדווקא נציגי המשיבות ובמיוחד עו"ד ורני"ח ש"מ בעלה של המשיבה 2, הוא זה שבפועל עסק בניהול העיזבון ולשם כך קיים פגישות רבות ונסע לחו"ל כמה פעמים. בין היתר, טיפל עו"ד [REDACTED] בנכסי העיזבון ברומניה, בהלוואה לתושב חוץ והוא עמד בקשר עם מנהלי החשקעות בשווייץ.
9. המשיבות סבורות כי למרות השווי הגדול של העיזבון, לא ביצע מנהל העיזבון פעולות משמעותיות. הוא לא היה צריך לאתר יורשים או נכסים, לא נהגו כל הליכים משפטיים מול צדדי ג' או נושים, לא היה צורך להגיש תביעות ואפילו אופן חלוקת העיזבון הוסכם בסופו של דבר בסיוע מגשר.
10. לטענתו, הבקשות שהגיש המבקש לבית המשפט היו טכניות ביסודן ולא היה צורך בקיום כל דיון. לדברי המשיבות, למרות שהן ביקשו מהמבקש כי יערוך תרשומת של שעות עבודתו, הוא לא ערך תרשומת כזו וטענותיו ביחס לזמן שהשקיע, מופרזות ביותר.

עמוד 2 מתוך 8

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

30 נובמבר 2014

ת"ע 15853-03-12 ואח' נ' האמטורופוס הכללי במחוז תל-אביב

בפני כב' השופט נפתלי שילה, סגן הנשיאה

11. המשיבות טוענות כי המבקש לחץ עליהן בחודש דצמבר 2012 לחתום על מסמך שבו הן התחייבו לשלם לו שכר טרחה בגובה של 1.5 מיליון ₪ בתוספת מע"מ ושתיים מהן חתמו על בקשה זו שלא הוגשה לבסוף.

12. לדברי המשיבות, מאחר ויותר ממוחצית מהעיון מורכב מכספים וניירות ערך המופקדים בחו"ל, אשר נוהלו ע"י מנהלי השקעות בתמורה לעמלה בגובה של 0.25% מכספים אלו, אין לקחת בחשבון רכיב זה של העיון, בפסיקת שכר הטרחה. מנהל העיון לא עשה דבר בניגוד לספיקים אלו. לטענתו, מנהל העיון לא ניהל חפחות כשני שלישים משווי העיון (סעיף 78 לתגובת המשיבות 1-2). המשיבות 1-2 מפרטות (סעיף 86.2) רשימה של שישה עוררי דין מחו"ל וכן גורמים נוספים מחו"ל שאיתם היה בקשר עו"ד שינזון ולא מנהל העיון והן מציינות כי אין מכתב או דוא"ל אחד באגלית שנשלח ע"י המבקש והדבר מלמד כי לא הוא זה שטיפל במרכיב משמעותי של העיון.

13. המשיבות טוענות כי המבקש גרם לעיכוב בחלוקת העיון והן סבורות כי השכר הראוי המגיע לו, עומד על סך של 171,000 ₪ בלבד.

ב. דיון והכרעה

1. תקנה 145 לתקנות הירושה תשנ"ח – 1998 קובעת כי

(א) בית המשפט יקבע למנהל העיון שכר בעד מילוי תפקידיו כמנהל עיון ועשיית הפעולות שבסמכותו, שלא יעלה על 3% משווי העיון. השכר ייקבע בהתחשב בין השאר, בשווי הכולל של נכסי העיון, בסוג הנכסים שבעיון, בטיב הפעולות שביצע מנהל העיון ובהיקפן...

(ב) כלל ניהול העיון פעולות חריגות או שנדרש מאמץ מיוחד לביצוע תפקידיו הרגילים של מנהל העיון, רשאי בית המשפט להגדיל את שכרו ובלבד שהשכר שיקבע לא יעלה על 4% משווי העיון.

2. בתמ"ש 50515/02 עו"ד משה בזק נ' האמטורופוס הכללי (ניתן ביום 1.8.02) קבע כב' השופט גרינברגר כי:

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

30 נובמבר 2014

ת"ע 15853-03-12 ואח' נ' האמטורופוס הכללי במחוז תל-אביב
בפני כב' השופט נפתלי שילה, סגן הנשיאה

"... אין ספק שככל שערך העיזבון גבוה יותר, כך מידת האחריות כבדה יותר אף היא. מאידך, "היקף" הפעולות שבוצעו על ידי מנהל העיזבון, קרי, היקף הזמן שהשקיע והיקף מעורבותו בביצוען, ולוונטי אף הוא, ויכול שישקיע מנהל העיזבון יותר זמן ומאמץ דווקא בעיזבון צנוע מאשר בעיזבון גדול אך פשוט לניהול. רק החיבור בין שני המרכיבים, במינוחים הנכונים, נותן את מלוא התמונה של עבודת מנהל העיזבון הראויה לתגמול... סביר להניח שה "ממוצע" בקביעת שכר טרחה של מנהל העיזבון, יתקרב יותר לאמצע היקף 1.5-2 אחוז. שכר טרחה גבוהה של 3% ישולם במקרים המתאימים, אבל רק כשהיקף פעולות הניהול רחב יחסית באופן שיצדיק זאת".

3. יישום עקרונות אלו, בא לידי ביטוי לדוגמא בבש"א 56455/02 ג.ג. נ' ג.ד. (ניתן ביום 18.5.03 מפי כב' השופט אלבו) שבו קבע בית המשפט שיעור שונה של אחוז שכר הטרחה, בהתאם לכל אחד מרכיבי העיזבון. עבור טיפול בפיקדונות בבנקים בשווי של 5,670,000 ₪ ומקרקעין בשווי של 4,700,000 ₪ נפסק 0.5%, עבור טיפול בהעברת מניות בחברה בשווי של 4,000,000 ₪ נפסקו 2% ועבור טיפול בזכויות בקופות גמל וביטוח חיים בסך של 214,000 ₪, נפסק 1%. באותו מקרה, עבור טיפול בעיזבון בשווי של 14,548,000 ₪ נפסק שכ"ט כולל בגובה של 133,990 ₪.

ראו גם: בש"א 5168/07 עיזבון המנוח ד.א. נ' י.א. (ניתן ביום 22.7.07 ע"י כב' סגן הנשיא השופט שנהב) שבו בית המשפט בחן כל אחד מנכסי העיזבון וקבע שכ"ט נפרד עבור כל רכיב, בהתאם להיקף הפעולה שבטיפול בכל הרכיב. התשלום הכולל של שכר הטרחה בגין ניהול עיזבון בגובה של 9,157,164 דולר ארה"ב עמד על 239,674 דולר ארה"ב.

4. בת"ע 10111/06 עיזבון המנוחה י.א.א. נ' ע.ז. (ניתן ביום 17.9.06) קבע כב' השופט שוחט כי שכר הטרחה בגין ניהול עיזבון בגובה של מעל 48 מיליון ₪ שכלל מניות בשווי 46 מיליון ₪, יעמוד על סך כולל של 161,655 ₪ המהווה כ- 0.3% משווי העיזבון. בין היתר נקבע כי:

"מורכבות הניהול של העיזבון לא נקבעת על פי שווי. מורכבות הניהול נקבעת דווקא על פי סוג הנכסים בעיזבון... עיזבון גדול מבחינת השווי לא מלמד בהכרח על מורכבות ניהול. לעיתים דווקא עיזבון צנוע מבחינת שווי, המורכב מנכסים בעייתיים, מצריך ניהול מורכב ומקצועי יותר. צא ולמד – על בית המשפט המוסק את שכרו של מנהל העיזבון לשקלל את שני המרכיבים הללו – שווי והיקף – תוך מתן משקל עודף למורכבות הניהול... אין מניעה שבית המשפט יקבע את השכר על פי שעות העבודה שהושקעו על ידי מנהל העיזבון, אין

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

30 נובמבר 2014

ת"ע 12-03-15853 ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב
בפני כב' השופט גפתי שילה, סגן הנשיאה

מניעה שבית המשפט יפצל את השכר שנקבע בהתייחס לכל נכס ונכס מנכסי העיזבון תוך מתן משקל להיקף הפעולות שבוצעו לגבי... ובלבד שהשכר שיפסוק, לא יעלה על גובה השכר שנקבע בתקנה".

5. ערעור על פסק דין זה נדחה (נ"מ 1243/07 אלמוני נ' פלוני, ניתן ביום 6.9.09) תוך שבית המשפט המחוזי מדגיש כי בין שני השיקולים: שווי העיזבון לעומת מורכבות הניהול, יש לתת בכורה למורכבות הניהול.

ראו גם: שוחט, פינברג ופלומין, דיני ירושה ועיזבון, מהדורה שביעית, עמ' 222-224.

6. השיקול המכריע ובעל המשקל המשמעותי בקביעת שכר הטרחה, צריך להיות היקף העבודה והמורכבות של ניהול העיזבון. קביעת התקרה של 3% בשווי העיזבון, באה למנוע מצב שבו בעיזבון קטן יחסית, שנדרש בו טיפול ארוך, מסובך והשקעת זמן רבה, יזכה מנהל העיזבון בשכר טרחה שיחפוף אותו למעשה, ל"שווה ערך" לאחד מהיורשים או ליורש המרכזי. לדוגמא: עיזבון שיש בו נכס נדל"ן אחד השווה 1.5 מיליון ₪, הנכס לא רשום בלשכת רישום המקרקעין, נכנסו אליו פולשים, יש עשרה יורשים והיו למנות כמה נושים בגין חובות של כמה מאות אלפי ₪. במקרה מסוג זה, על מנהל העיזבון לטפל בין היתר בהסדרת רישום הנכס, בפינוי הפולשים, בבירור היקף החובות ופירעונן, במכירת הנכס ובחלוקת תמורתו. לעיתים, נדרשות כמה מאות שעות עבודה לסיים טיפול בעיזבון מסוג זה. על מנת שלא ייווצר מצב שבו בפועל יקבל מנהל העיזבון שכר טרחה שיחיה גבוה באופן משמעותי מחלקם של כל אחד מהיורשים, לו הוא יתוגמל בהתאם להיקף עבודתו, קבע מתקין התקנות כי בכל מקרה, שכרו של מנהל העיזבון לא יעלה על 4%.

לביקורת על הקריטריון של שווי העיזבון שנקבע בתקנות ביחס לקביעת שכרו של מנהל עיזבון ראו: א"מ פרופ' שמואל שילה, פירוש לחוק הירושה תשכ"ה - 1965, כרך שלישי, עמ' 175 הי"ש 18.

7. ככלל, אין כל מתאם וקשר בין שווי העיזבון לבין היקף העבודה הנדרש לחלוקתו. אכן, עיזבון גדול דורש אחריות גדולה יותר. אלא שלעיתים רבות, הפעולות הנדרשות לצורך מכירת דירת יוקרה בשווי של כמה עשרות מיליוני ₪ הרשומה בלשכת רישום המקרקעין, קטנות בהרבה מהנדרש במכירת דירה השווה מיליון ₪ ורשומה בחברה משכנת. גם במקרים שבהם טיפול בפיקדונות ובכספים מנוהל ע"י ברוקר כמו במקרה דנן, אין הבדל רב

עמוד 5 מתוך 8

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

30 נובמבר 2014

ת"ע 5853-03-12 אה' נ' האמטורופוס הכללי במחוז תל-אביב

בפני כב' השופט נפתלי שילה, סגן הנשיאה

אם מדובר בחמישה מיליון ₪ או בחמישים מיליון ₪, מבחינת מנהל העיזבון שאמור לפקח על הברוקר.

8. ה"ממוצע" שנקבע לעיל, של שכ"ט בגובה שבין 1.5-2 אחוזים משווי העיזבון, מתאים בד"כ לעיזבון "ממוצע". ככלל, שיעור זה משקף תגמול חוגן כשיש פעילות "ממוצעת". בעיזבון שהוא הרבה "מעל הממוצע", לעיתים שיעור אחוזים כזה מהווה שכר גבוה באופן משמעותי משכר ראוי.

9. אני סבור כי מיוחד כשמדובר בעיזבונות גדולים, רצוי וראוי, שמנהל העיזבון יערוך רישום של שעות עבודתו ויציין את הפעולות שנעשו באותן שעות ואיזה עו"ד סיפל במרכיבים השונים (שותף בכיר, שכיר, מתמחה וכדומה). באופן זה, ניתן יהיה לאמוד באופן מושכל יותר מה היה היקף עבודתו. תרשומת מסוג זה, תקל לאחר מכן הן על בית המשפט והן על חירשים, לבחון את דרישת מנהל העיזבון לפסיקת שכרו והדבר יכול למנוע התדיינות בסוגיה זו.

10. במקרה דנן, כפי שטוענות המשיבות, פנה עו"ד [REDACTED] עוד ביום 3.12.12 למבקש וכתב כי: "גם אם הדבר לא רלוונטי לדעתך, אודה על קבלת הישוב שעות העבודה שהושקעו על ידי משרדכם, בניהול העיזבון" (נספח 2 לתגובות המשיבות 1-2). למרות פנייה זו, לא ערך המבקש תרשומת אודות היקף שעות העבודה.

11. מנהל העיזבון פעל רבות וצורפו לדו"ח שהגיש תכתובות ואסמכתאות רבות. כמו כן, הוא צירף רשימת פגישות (נספח א' לתשובתו) שממנה עולה כי נערכו 73 פגישות בקשר עם ניהול העיזבון. ברם, יש לקחת בחשבון כי למעט מכירת שני נכסי גדלין, לא בוצעו מכירות של נכסים. כמו כן, למעט הדיון שהתקיים ביום 26.11.14 ושעסק בבקשה לפסיקת שכר הטרחה, לא התקיים אף דיון בתיק העיזבון ומנהל העיזבון לא ניתח חליכים משפטיים אחרים בקשר לעיזבון. לא נדרשו פעולות לאיתור נכסי העיזבון ולא היה צורך לטפל בתביעות חוב של נושים.

12. כמו כן, מהנספחים הרבים שצורפו לתגובת המשיבות, עולה כי עו"ד [REDACTED] היה מעורב ביותר בניהול העיזבון והשקיע זמן רב ומאמצים בסיוע בטיפול בעיזבון. בנוסף, במקרה דנן, רוב כספי העיזבון נשארו בחו"ל והמשיכו להתנהל ע"י הברוקר שניהל אותם עוד בחיי המנוח. מעורבותו של המבקש בניהול חלק משמעותי מהעיזבון לא היתה גדולה והוא ערך

עמוד 6 מתוך 8

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

30 נובמבר 2014

ת"ע 15853-03-12 ואח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב

בפני כב' השופט נפתלי שילה, סגן הנשיאה

פיקוח וקיבל דיווחים. גם הטיפול בנכסים ברומניה, נעשו בסיועו הרב של עו"ד [REDACTED] שהיה מעורה בעסקי המנות עוד בחייו. הסיוע הרב שקיבל מנחל העיזבון מעו"ד [REDACTED] הוא שיקול משמעותי שיש לקחת בחשבון בפסיקת שכר הטרחה. סיוע מקיף זה, הפחית במידה רבה את חיקף פעולתו של המבקש.

13. יש לקחת בחשבון גם, כי ניתוח העיזבון נמשך במשך שנתיים בלבד ואף לדברי המבקש, עיקר הפעולות נעשו על ידו ועל ידי עו"ד אחד נוסף ממשרדו (סעיף 22 לבקשה).

14. בשקלול כל האמור לעיל ובהתחשב בגובה העיזבון ובאחריות שהוטלה בשל כך על המבקש, אני סבור כי שכר טרחה בגובה של 750,000 ₪ בתוספת מע"מ מהווה שכר טרחה ראוי המשקף את עבודתו של המבקש. סכום זה יתווסף על שכר הטרחה בסך של 52,130 ₪ בתוספת מע"מ שכר שולם למנהל העיזבון בגין מכירת שני נכסי הנדל"ן, כמפורט בסעיף 29 לבקשה. כמו כן, יושבו למבקש הוצאות בגין אגרות, משלוחים וכדומה, בהתאם לקבלות. מובהר כי התשלומים בגין שכ"ט שמאים, רואה החשבון, שכ"ט ברוקרים ויתר ההוצאות בגין פעולות אנשי מקצוע, לא הופחתו משכרו של המבקש.

15. המבקש עתר בבקשתו לתשלום סך נוסף של 0.25% משווי העיזבון בגין הגשת הבקשה לצו קיום צוואה. ברם, לאחר שציינתי בדיון כי אין פליהצדקה לפסיקת שכר טרחה בגובה זה עבור הגשת הבקשה, הותיר המבקש את ההכרעה בנושא זה לשיקול דעת בית המשפט.

16. לפיכך, ומאחר ומדובר בבקשה סטנדרטית שאין בינה לבין גובה העיזבון ולא כלום, אני מוסק עבור הגשת הבקשה סך נוסף של 10,000 ₪ בתוספת מע"מ.

17. למרות שהמשיבות טענו בתגובתן כי שכר הטרחה צריך להיות מחולק באופן יחסי בין כל הנתנים, הן הודיעו בסיום הדיון שהן חוזרות בהן מבקשה זו ומסכימות כי רק השירותים השירותיים יישאו בשכר טרחת המבקש.

ראו: ת"ע 3406/73 פרימטת פפר נ' פלונים, פסקים (מחוזיים) תשל"ד 2 בעמ' 468, ת"ע 2017/79 חברה לנאמנות של בנק לאומי נ' האפוטרופוס הכללי, פ"מ תשמ"א (2) 195, שוחט, פינברג ופלומין, דיני ירושה ועיזבון, מהדורה שביעית, עמ' 227.

עמוד 7 מתוך 8

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

30 נובמבר 2014

ת"ע 15853-03-12 זח' נ' האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב
בפני כב' השופט נפתלי שילה, סגן הנשיאה

18. לאור התוצאה, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, ח' כסלו תשע"ה, 30 נובמבר 2014, בהעדר הצדדים.

She Los

נפתלי שילה, סגן נשיאה

התביעה
סגור

עמוד 8 מתוך 8